

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Ανθρωπιστική Βοήθεια: προδιαγραφές δεξιότητες, εκπαίδευση και εμπειρία

Marion Birch, Simon Miller

Προδιαγραφές των ανθρωπιστικών οργανώσεων

Το πρόγραμμα Sphere

Όσοι επηρεάζονται από φυσικές καταστροφές ή συγκρούσεις χάνουν συχνά κάποια από τα βασικά ανθρώπινα δικαιώματα. Ως αναγνώριση αυτού, μια ομάδα ανθρωπιστικών, μη κυβερνητικών οργανώσεων και ο Eruθρός Σταυρός ξεκίνησαν το Sphere project το 1997. Ο στόχος αυτού του προγράμματος ήταν να βελτιώθει η ποιότητα της παρεχόμενης βοήθειας και να ενισχυθεί η αμεσότητα του συστήματος στην ανταπόκριση σε καταστροφές αναπτύσσοντας μια σειρά από ενιαίες ελάχιστες προδιαγραφές σε βασικές περιοχές καθώς και ένα ανθρωπιστικό charter.

To Charter, βασιζόμενο σε διεθνείς Συνθήκες και συμφωνίες, δίνει έμφαση στο δικαίωμα των ανθρώπων οι οποίοι έχουν επηρεαστεί από καταστροφές να ζουν με αξιοπρέπεια. Αναγνωρίζει δε την προστασία αυτού του δικαιώματος ως μέτρο ποιότητας της ανθρωπιστικής δράσης και για το οποίο όλοι όσοι ασχολούνται με την ανθρωπιστική δράση είναι υπεύθυνοι.

To Sphere project ξεκίνησε ως απάντηση στη διαπίστωση ότι υπήρχαν ατέλειες (inconsistencies) στην παρεχόμενη βοήθεια και συχνά από την έλλειψη υπευθυνότητας των ανθρωπιστικών οργανώσεων απέναντι στους δικαιούχους, τον τρόπο με τον οποίο επιλέγονταν τα μέλη τους αλλά και τους δωρητές τους. To πρόγραμμα επιχειρεί να αναγνωρίσει και να καθορίσει τα δικαιώματα των πληθυσμών που έχουν επηρεαστεί από καταστροφές με σκοπό να διευκολύνει τον αποτελεσματικό σχεδιασμό και την εφαρμογή προγραμμάτων ανθρωπιστικής αρωγής.

People in Aid (Άνθρωποι στη βοήθεια): διαχείριση ανθρώπινων πόρων

Η Οργάνωση People in Aid ιδρύθηκε με δύο κύριους στόχους: να υπογραμμίσει τη σημασία της διαχείρισης ανθρώπινων πόρων (δυναμικού) για την αποτελεσματική επίτευξη της αποστολής μιας οργάνωσης και να υποστηρίξει τις ανθρωπιστικές και αναπτυξιακές οργανώσεις που επιθυμούν να βελτιώσουν τη διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού τους.

Μετά την κρίση στη Ρουάντα, έρευνες έδειξαν ότι οι παροχείς ανθρωπιστικής βοήθειας αντιμετώπισαν οργανωτικά και διοικητικά θέματα ως πρωταρχικά προβλήματα στη δουλειά τους. Μέσω αυτής της έρευνας προέκυψε ο Κώδικας Καλής Πρακτικής του People in Aid. Ο κώδικας εστιάζει στις οργανωτικές αποφάσεις οι οποίες επηρεάζουν τους εργαζόμενους στην προσφορά βοήθειας όπως το να περιλαμβάνουν το ανθρώπινο

Καταυλισμός προσφύγων στο Darfur, Σουδάν, 1985. Πρόσφυγες από τη Λειψυδρία και τις συγκρούσεις στο Τσαντ μεταφέρθηκαν εδώ με φορτηγό από υψηλότερα σημεία κοντά στα σύνορα του Τσαντ και του Σουδάν πριν την έναρξη των βροχών, ώστε να μην αποκοπούν από την εξωτερική βοήθεια κατά τη διάρκεια της περιόδου των βροχών

Τι καλύπτει το Sphere project?

Το εγχειρίδιο του Sphere παρέχει τις ελάχιστες προδιαγραφές οι οποίες είναι κοινές για όλους τους βασικούς τομείς της ανθρωπιστικής βοήθειας

- Παροχή νερού, καθαριότητα και προαγωγή της υγιεινής
- Ασφάλεια, εξασφάλιση τροφής και διατροφή
- Επισιτιστική βοήθεια
- Καταλύματα, καταυλισμούς και είδη οικοσκευής (non-food items)
- Υπηρεσίες υγείας

Κώδικας Καλής Πρακτικής του People in Aid

Ο κώδικας καλύπτει θέματα ζωτικά για τη διοίκηση εργαζόμενων σε ανθρωπιστικές οργανώσεις (aid workers)

- Μάθηση, εκπαίδευση, ανάπτυξη
- Ενημέρωση και αναφορά
- Διαχείριση απόδοσης και υποστήριξη
- Κίνητρο και ανταμοιβή

δυναμικό στον σχεδιασμό και στους προϋπολογισμούς, τη διαχείριση κινδύνων, και την επικοινωνία με το προσωπικό σε θέματα ανθρώπινου δυναμικού. Βοηθά τις οργανώσεις να αξιολογήσουν την πολιτική, τις πρακτικές, την εκπαίδευση και την παρακολούθηση του ανθρώπινου δυναμικού τους. Η οργάνωση People in Aid απονέμει «διαπιστευτήρια» (χρησιμοποιώντας τη διαδικασία κοινωνικού ελέγχου –social auditing) στις οργανώσεις που εφαρμόζουν τον κώδικα.

Αποκομίζοντας δεξιότητες και εμπειρία

Εκπαίδευση

Οι πολύπλοκες καταστάσεις ανάγκης τυπικά αφορούν σε μεγάλους αριθμούς προσφύγων ή εσωτερικά μετακινούμενων πληθυσμών, σύγκρουση ή απειλή σύρραξης, μεγάλο κίνδυνο επιδημιών, και διαταραχή της υπάρχουσας υποδομής. Η εκπαίδευση ενός ιατρού ή νοσηλευτή στο Ην.Β. είναι απίθανο να τους προετοιμάσει επαρκώς για τέτοιες καταστάσεις. Ενώ λοιπόν κάθε σενάριο κρίσης παρουσιάζει μοναδικά προβλήματα, υπάρχουν κοινά θέματα τα οποία αν αντιμετωπιστούν μέσα από κατάλληλη εκπαίδευση μπορούν να προετοιμάσουν τους εργαζόμενους στους τομείς αυτούς να είναι αποτελεσματικοί σε οποιαδήποτε επείγουσα κατάσταση.

Το σεμινάριο Δημόσια Υγεία σε επείγουσες καταστάσεις, το οποίο διοργανώνεται από το International Health Exchange και τη Merlin, χρησιμοποιεί εκπαιδευτές με πρακτική εμπειρία για να περιγράψουν τις παρεμβάσεις σε επίπεδο δημόσιας υγείας. Περιλαμβάνει μαθήματα για μεταδοτικά νοσήματα, διαχείριση κέντρων υγείας, διατροφή, αναπαραγωγική και ψυχική υγεία και λοίμωξη από HIV και το AIDS.

Το δίπλωμα στην Ανθρωπιστική Δράση της Σχολής Τροπικής Ιατρικής του Λίβερπουλ. Αυτό συνδιοργανώνεται από το Πανεπιστήμιο του Λίβερπουλ και διάφορες μεγάλες μη κυβερνητικές οργανώσεις. Η βασική διδακτέα ύλη καλύπτει την πολιτική, οικονομική, και νομική πλευρά της παροχής ανθρωπιστικής βοήθειας και εξετάζει επίσης τον σχεδιασμό και την διοίκηση σε όλα τα στάδια των ανθρωπιστικών κρίσεων.

Το σεμινάριο Καταστροφές και συγκρούσεις το οποίο διοργανώνεται από τον Φαρμακευτικό Σύλλογο του Λονδίνου καλύπτει όλο το φάσμα της ανθρωπιστικής παρέμβασης. Vivas και μια γραπτή εργασία οδηγούν στην απόκτηση του διπλώματος στην ιατρική αντιμετώπιση καταστροφών. (Diploma in the Medical Care of Catastrophes-DMCC).

Άλλα σεμινάρια καλύπτουν θέματα τα οποία είναι σημαντικά για όλες τις πτυχές της ανθρωπιστικής δράσης. Η Action Aid έχει αναπτύξει μια σειρά από εκπαιδευτικά μαθήματα για την προσέγγιση που βασίζεται στα ανθρώπινα δικαιώματα. Η Oxfam, σε συνεργασία με την International Health Exchange, έχει αναπτύξει ένα σεμινάριο για τα «θέματα φύλου στην παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας».

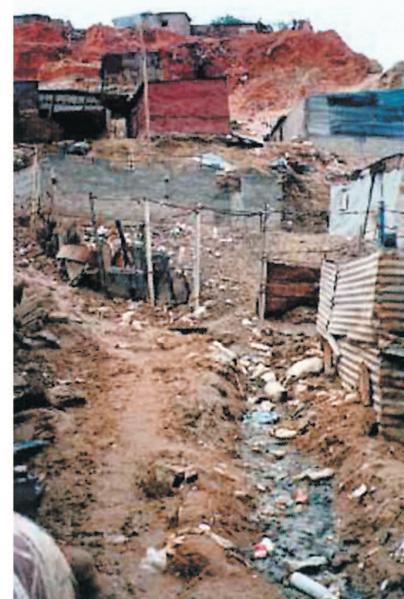
Αποκομίζοντας εμπειρία

Οι περισσότερες οργανώσεις απαιτούν εμπειρία δύο χρόνων μετά την ολοκλήρωση των σπουδών. Εντούτοις, το να αποκτήσει κάποιος πρακτική εμπειρία μπορεί να αποτελεί μια κατάσταση «φαύλου κύκλου» καθώς πολλές οργανώσεις προαπαιτούν εμπειρία στο εξωτερικό για να δεχθούν αιτήσεις. Η γνώση ξένων γλωσσών, η εμπειρία διαβίωσης στο εξωτερικό, αλλά και ειδικές γνώσεις βοηθούν.

Το βασικό είναι να μην απογοητεύεται κανείς. Τα τμήματα ανθρωπίνου δυναμικού πολλών οργανώσεων είναι πολύ-σχολα και ενδέχεται να μην έχουν χρόνο να απαντήσουν.

Χαρακτηριστικά των ανθρωπιστικών κρίσεων για τα οποία οι εργαζόμενοι σε ανθρωπιστικές οργανώσεις πρέπει να είναι προετοιμασμένοι

- Μεγάλοι αριθμοί προσφύγων ή εσωτερικά μετατοπισμένων ατόμων με ανάγκη για βοήθεια
- Οι φυσιολογικές υπηρεσίες και υποδομή συβαρά αποσυντονισμένες
- Σύγκρουση ή απειλή για σύγκρουση
- Αυξημένος κίνδυνος για επιδημίες μεταδοτικών νοσημάτων
- Κοινότητες πληγείσες από φυσικό και ψυχολογικό τραυματισμό

Shanty. Πόλη πίσω από το πιμάνι της Luanda, πρωτεύουσας της Αγκόλα. Οι άνθρωποι που μετατοπίστηκαν πλόγω των συγκρούσεων στις επαρχίες αναζήτησαν καταφύγια στη Luanda και έτοι μια υποδομή που σχεδιάστηκε για 600.000 άτομα πάλιευε να ανταποκριθεί στις ανάγκες 3.000.000. Οι άνθρωποι επέζησαν να ζουν κοντά στο πιμάνι, παρά το γεγονός πως η περιοχή κινδύνευε από πλημμύρες και διάβρωση, καθώς προσέφερε ευκαιρία για εργασία

Χρήσιμοι δικτυακοί τόποι (websites) για εκπαίδευση και πληροφόρηση για τις ανθρωπιστικές οργανώσεις

Aidworker	www.aidworker.com
AlertNet	www.alertnet.org/
International Health Exchange	www.ihe.org.uk
Merlin	www.merlin.org.uk
People in Aid	www.peopleinaid.org
RedR	www.redr.org
ReliefWeb	www.reliefweb.int/
Society of Apothecaries	www.apothecaries.org.uk
The Sphere Project	www.sphereproject.org
Center for International Health and Cooperation	www.cihc.org

Μπορείτε να εγγραφείτε στη λίστα αναμονής κάποιας εταιρείας στρατολόγησης (όπως το International Health Exchange, RedR), να στείλετε το βιογραφικό σας σε οργανώσεις και να παρακολουθείτε την πορεία της αίτησής σας σε τηλεφωνικώς και να ελέγχετε τις κενές θέσεις εργασίας οι οποίες ανακοινώνονται στις εφημερίδες (όπως η Guardian της Τετάρτης) και στους δικτυακούς τόπους των οργανώσεων.

Ανεξάρτητα όμως από το πόσο επιθυμείτε να πάρετε μια θέση, βεβαιωθείτε για βασικά θέματα τα οποία δεν περιλαμβάνονται στην περιγραφή της θέσης. Ελέγξτε τους όρους και τις συνθήκες συμπεριλαμβανόμενης της ιατροφαρμακευτικής κάλυψης και ρωτήστε για την πολιτική ασφαλείας της οργάνωσης όπου αυτό απαιτείται. Ο κώδικας συμπεριφοράς της οργάνωσης People In Aid καθορίζει ένα πλαίσιο καθώς και τις ελάχιστες προδιαγραφές για τη σωστή διαχείριση ανθρώπινου δυναμικού σε επείγουσες καταστροφές.

Συλλέξτε όσο το δυνατόν περισσότερες πληροφορίες για τον προορισμό σας πριν φθάσετε εκεί. Μην περιορίζεστε σε πληροφορίες που αφορούν αποκλειστικά στο επάγγελμά σας αλλά μάθετε επίσης για την ιστορία της χώρας, την παρούσα πολιτική κατάσταση, τις πολιτιστικές και κοινωνικές νόρμες και βασικές πληροφορίες για τον χώρο της υγείας.

Να έχετε υπόψη σας ότι η δυναμική της κατάστασης μπορεί να μεταβληθεί μέχρι την άφιξή σας. Συχνά η σημαντικότερη πλευρά αυτών που πετυχαίνετε να μάθετε πριν αναχωρήσετε είναι ότι σας προετοιμάζει για τις κατάλληλες ερωτήσεις που θα πρέπει να θέσετε. Πιθανές πηγές πληροφόρησης περιλαμβάνουν το διαδίκτυο (συμπεριλαμβανόμενων των δικτυακών τόπων πανεπιστημάτων, κυβερνήσεων και οργανώσεων), εφημερίδες και βιβλία, αναφορές οργανώσεων και ενημερωτικά σημειώματα πρεσβειών.

Διατήρηση των δεξιοτήτων

Το συνεχώς μεταβαλλόμενο πολιτικό τοπίο, οι τρέχουσες έρευνες, και οι νέες στρατηγικές συνεπάγονται ότι η πρακτική εκπαίδευση είναι ιδιαίτερα σημαντική για τους εργαζόμενους στην παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας. Μπορείτε να ενημερώνεστε διαβάζοντας περιοδικά και ενημερωτικά δελτία όπως αυτό του International Health Exchange (Health Exchange) αλλά και τα αντίστοιχα του Overseas Development Institute και του Healthlink Worldwide. Το διαδίκτυο έφερε τεράστια αλλαγή, αλλά όπως και με κάθε άλλο θέμα οι πληροφορίες πρέπει να διασταυρώνονται εάν δεν προέρχονται από έγκυρες και αξιόπιστες πηγές. Εξοικονομήστε χρόνο για να παρακολουθήσετε εκπαίδευτικά μαθήματα, μοιραστείτε εμπειρίες με άλλους, αποστασιοποιηθείτε και σκεφτείτε.

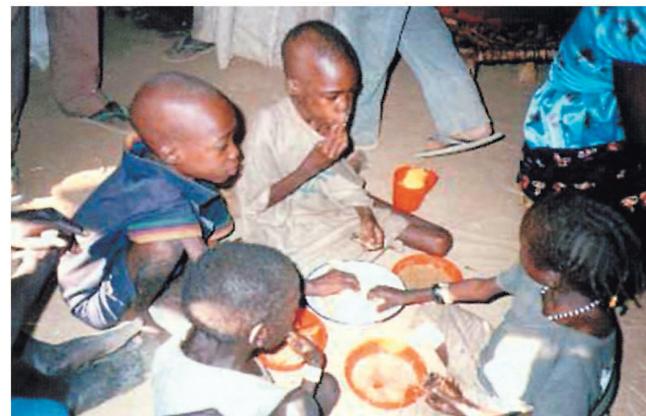
Δύο παραδείγματα όπου η πρακτική αλλάζει με ταχείς ρυθμούς είναι η διατροφή και το HIV/AIDS. Τα προγράμματα θεραπευτικής σίτισης είναι πολύ πιο εξελιγμένα σε σχέση με αυτά των προηγούμενων ετών και ειδικά προϊόντα σίτισης είναι διαθέσιμα. Πολύ ενδιαφέρουσες νέες πρωτοβουλίες για κατ' οίκον σίτιση εφαρμόζονται πιλοτικά. Η επιδημία του HIV/AIDS είναι η σπουδαιότερη πρόσφατη πρόκληση για την υγεία και έχει σημαντικές επιπτώσεις για την ανθρωπιστική βοήθεια. Ή έρευνα που αφορά, παραδείγματος χάρη, στη μετάδοση από τη μητέρα στο παιδί και στον θηλασμό συνεχίζεται και είναι απαραίτητο να είμαστε ενημερωμένοι για τις τελευταίες εξελίξεις.

Ομάδες στο πεδίο της δράσης

Είναι σχεδόν βέβαιο ότι θα αποτελείτε μέλος μιας ομάδας η οποία θα συνεργάζεται στενά και παράλληλα με τοπικές

Τύποι πληροφοριών οι οποίες πρέπει να ληφθούν υπόψη πριν τη συμμετοχή - ανάμειξη σε μια κατάσταση κρίσης

- Ιστορικές
- Γεωγραφικές
- Πολιτικές
- Θρησκευτικές
- Πολιτιστικές
- Κοινωνικές
- Υγείας
- Επικρατούσες Συνθήκες

Κέντρο θεραπευτικής σίτισης σε καταυλισμό στο Darfur, Σουδάν, για πρόσφυγες από το Τσαντ, 1985. Σε τέτοια κέντρα, όπου αντιμετωπίζονται τα πιο υποσιτισμένα παιδιά, θα πρέπει να παρέχονται κίνητρα στα παιδιά και μια όσο το δυνατόν φυσιολογικότερη ζωή, όχι μόνο με τους γονείς τους αλλά και με άλλα παιδιά

Κοινωνικός πειτουργός διανέμει χήωριν για την αποπύμανση του νερού σε μια παραγκούπολη στην Luanda, Αγκόλα. Είναι μια στρατηγική κατά της χολέρας και πραγματοποιείται σε συνδυασμό με έντονη ιατρική ενημέρωση για να εξασφαλιστεί η σωστή χρήση της χήωρινς

οργανώσεις. Ο καλός συντονισμός εντός της ομάδας είναι ουσιαστικός και αυτό θα πρέπει να βασίζεται σε μια καλή κατανόηση των ρόλων και των ευθυνών του κάθε μέλους και του τρόπου με τον οποίο αυτές συνεισφέρουν στους τελικούς στόχους της αποστολής. Πρέπει να είναι ξεκάθαρο ποιος είναι υπεύθυνος για θέματα ασφαλείας. Επαρκείς άδειες και διαλείμματα θα πρέπει να εξασφαλίζονται καθώς θα συνεισφέρουν στην καλή συνεργασία στο πεδίο της δράσης.

Η υγεία και η ασφάλεια των εργαζομένων στον χώρο της ανθρωπιστικής βοήθειας

Κάποιες περιοχές είναι σήμερα περισσότερο επικίνδυνες για τους εργαζόμενους σε ανθρωπιστικές οργανώσεις απ' ό,τι παλαιότερα. Είναι σημαντικό η οργάνωσή σας να έχει κατανοήσει την κατάσταση και να σας έχει ενημερώσει επαρκώς. Τα τροχαία ατυχήματα ευθύνονται για πολλούς τραυματισμούς και θανάτους των εργαζομένων σε ανθρωπιστικές οργανώσεις. Μερικές φορές το δυσκολότερο είναι να τηρηθούν οι κανόνες για το ποιος πρέπει να οδηγεί και πότε, ιδιαίτερα εκτός ωραρίου εργασίας, αλλά το ζήτημα αυτό παραμένει καίριας σημασίας για την υγεία και την ασφάλεια. Η RedR οργανώνει μια σειρά από σεμινάρια για θέματα ασφαλείας, πληροφορίες για τα οποία μπορούν να βρεθούν στον δικτυακό της τόπο.

Είναι βασικό να φροντίζετε οι ίδιοι για την υγεία σας. Η οργάνωσή σας θα πρέπει να σας συμβουλεύσει για εμβολιασμούς και την προφύλαξη από ελονοσία, ποια φάρμακα να πάρετε μαζί σας καθώς και για τις ρυθμίσεις σχετικά με την ιατρική φροντίδα και την επείγουσα εκκένωση χώρου. Εξίσου σημαντικό με την προφύλαξη κατά της ελονοσίας είναι και τα μέτρα προστασίας από τσιμπήματα κουνουπιών με εντομοαπωθητικά, εμποτισμένες με εντομοαπωθητικό κουνουπιέρες, και τα κατάλληλα ενδύματα. Ταξιδιωτικές κλινικές, το υπουργείο Υγείας και οργανώσεις όπως η Interhealth προσφέρουν σαφείς οδηγίες.

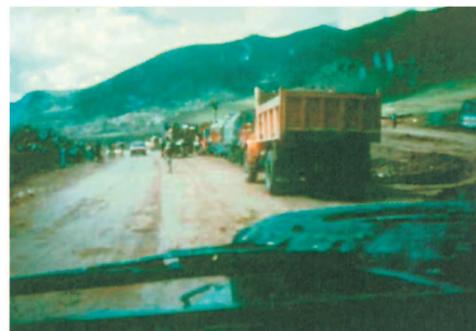
Πολιτισμική συνείδηση

Να θυμάστε ότι η ζωή δεν ξεκίνησε τη στιγμή που εσείς βγήκατε από το αεροπλάνο. Η παρέμβασή σας θα πρέπει να είναι προσαρμοσμένη στον τρόπο απάντησης στην κρίση που επέλεξαν οι τοπικές αρχές. Θα πρέπει να γνωρίζετε τι έχει ήδη γίνει και να πληροφορηθείτε από τους ντόπιους ποιος είναι ο πλέον αποδεκτός τρόπος δράσης. Μελέτη πριν τη συμμετοχή στην αποστολή θα σας βοηθήσει να κατανοήσετε τις τοπικές νόρμες και πρακτικές. Να θυμάστε ότι οι άνθρωποι δεν περιμένουν από εσάς να γνωρίζετε τα πάντα – εάν έχετε αμφιβολίες ρωτήστε τι είναι σωστό να κάνετε ως εξωτερικός παραπτηρής (πολιτική).

Στην προσπάθειά σας να κατανοήσετε την τοπική κουλούρα, μπορεί να διαπιστώσετε ότι διαφωνείτε σε κάποια σημεία. Εάν αυτό επηρεάζει την εργασία σας πρέπει να το συζητήσετε με τον προϊστάμενό σας. Στην απόφασή σας για το πώς θα αντιδράσετε, μπορεί να σας βοηθήσει το να αναρωτηθείτε πώς αυτό θα επηρεάσει αυτούς τους οποίους προσπαθείτε να βοηθήσετε. Ποιο θα είναι το πιθανό τελικό αποτέλεσμα για αυτούς;

Χρηματοδότηση

Το ποσό της χρηματοδότησης των προγραμμάτων και ο τρόπος με τον οποίο αυτό χορηγείται έχει μεγάλη επίδραση στους στόχους αυτών. Μπορεί η οργάνωσή σας να έχει υποβάλλει μια πρόταση για να τύχει ειδικής χρηματοδότησης για μια συγκεκριμένη καταστροφή, μπορεί να χρησιμοποιήσει

Οι τροχαίες συγκρούσεις στους δρόμους κίνησης αντιπροσωπεύουν έναν από τους κυριότερους κινδύνους για όσους εργάζονται σε ανθρωπιστικές οργανώσεις στις πληγείσες περιοχές

Οργανώσεις Επείγουσας Αντιμετώπισης Καταστροφών

- Action Aid (www.actionaid.org)
- CAFOD (www.cafod.org.uk)
- Care (www.care.org)
- Concern (www.concern.ie)
- Help the Aged (www.helptheaged.org)
- Save the Children (www.savethechildren.org)
- British Red Cross (www.redcross.org.uk)
- Christian Aids (www.christian-aid.org.uk)
- Merlin (www.merlin.org.uk)
- Oxfam (www.oxfam.org.uk)
- Tearfund (www.tearfund.org)
- World Vision (www.wvi.org)

κεφάλαια τα οποία ήδη έχει ή μπορεί να εκδώσει μια έκκληση για χρηματοδότηση μέσω ενός μηχανισμού όπως η Disasters Emergency Committee στη Βρετανία.

Η εκπαίδευση χρηματοδοτείται με διάφορους τρόπους. Η οργάνωσή σας μπορεί να πληρώνει ως τμήμα της ανάπτυξης προσωπικού. Μερικές φορές είναι διαθέσιμες εκπαιδευτικές χορηγίες. Πολλοί από τους εργαζόμενους χρηματοδοτούν οι ίδιοι την εκπαίδευσή τους και κάποια σεμινάρια όπως αυτά των International Health Exchange, Merlin και RedR επιδοτούνται για να τους διευκολύνουν.

Βιβλιογραφία

- Medecins Sans Frontieres. *Refugee health—an approach to emergency situations*. London: Macmillan, 1997
- Chin J, ed. *Control of communicable diseases manual*. 17th ed. Washington, DC: American Public Health Association, 2000
- Webber R. *Communicable disease epidemiology and control*. Wallingford: CABI Publishing, 1996
- Ryan J, Mahoney PF, Greaves I, Bowyer G, eds. *Conflict and catastrophe medicine: a practical guide*. London: Springer-Verlag, 2002
- Department of Health. *Immunisation against infectious disease*. London: HMSO, 1996
- Department of Health. *Health information for overseas travel*. London: HMSO, 1995
- Cutts M, Dingle A. *Safety first: protecting NGO employees who work in areas of conflict*. London: Save the Children, 1998

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Φυσικές καταστροφές

Anthony D Redmond

Οι καταστροφές συχνά διακρίνονται σε «φυσικές» και «ανθρωπογενείς», αλλά τέτοιες διακρίσεις είναι γενικώς τεχνητές. Όλες οι καταστροφές στη βάση τους προκαλούνται από τον άνθρωπο, και είναι συνάρτηση του τόπου και του τρόπου που οι άνθρωποι επιλέγουν ή αναγκάζονται να ζήσουν. Ο πυροδοτικός μηχανισμός μπορεί να είναι ένα φυσικό φαινόμενο όπως ένας σεισμός, αλλά η επιπτώσεις του καθορίζονται από το πόσο ευάλωτη ήταν η κοινότητα προτού πληγεί.

Η φτώχεια είναι ο μοναδικός σημαντικός παράγοντας στον καθορισμό της ευπάθειας: οι φτωχές χώρες έχουν αδύναμη υποδομή και οι φτωχοί άνθρωποι δεν έχουν τη δυνατότητα να μετακομίσουν σε ασφαλέστερες περιοχές. Οποιαδήποτε κι αν είναι η καταστροφή, η κύρια απειλή για την υγεία προέρχεται συνήθως από τη μαζική μετακίνηση πληθυσμών μακριά από το τόπο της καταστροφής προς ανεπαρκείς προσωρινές εγκαταστάσεις.

Διεθνής ιατρική βοήθεια

Οι τοπικές υπηρεσίες υγείας μπορεί να διακοπούν και να απαιτείται διεθνής βοήθεια όχι μόνο για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της καταστροφής αλλά και για να διατηρηθούν οι υπηρεσίες υγείας μη σχετιζόμενες με την καταστροφή καταστάσεις και παθήσεις. Μια ιατρική ανάγκη η οποία συχνά δεν τυχαίνει επαρκούς προσοχής είναι η αποκατάσταση αυτών οι οποίοι απέκτησαν αναπτηρία λόγω της καταστροφής. Από αυτήν την άποψη, βοήθεια μπορεί να παρέχεται με έναν οργανωμένο και μετρημένο τρόπο και συχνά είναι απαραίτητη για χρόνια.

Η αποτελεσματικότητα των διεθνών χειρουργικών ομάδων περιορίζεται από την καθυστέρηση της άφιξής τους στην περιοχή της καταστροφής. Εντούτοις, εκτός της ιατρικής και χειρουργικής, βοήθεια μπορεί να απαιτείται και στην περίοδο μετά την επείγουσα αντιμετώπιση. Η διεθνής βοήθεια μπορεί να βοηθήσει τις εθνικές και τοπικές αρχές να αποκαταστήσουν τις προϋπάρχουσες ιατρικές και χειρουργικές υπηρεσίες οι οποίες αποσυντονίζονται από μια καταστροφή και μπορούν να υποστηρίξουν τη μετέπειτα παροχή υπηρεσιών από ειδικούς.

Οι επιζώντες με τραύματα από σύγκρουση (crush injury) σταθερά προκαλούν την αναζήτηση διεθνούς βοήθειας για την παροχή αιμοκάθαρσης. Πρόκειται για ένα πολύπλοκο θέμα το οποίο θέτει δύσκολα ερωτήματα για τη βιωσιμότητα και την κατάλληλη χρήση περιορισμένων πόρων. Όπως συμβαίνει με την περισσότερη βοήθεια σε πολύπλοκες καταστάσεις η διαπραγμάτευση είναι αποτελεσματικότερη με την καθοδήγηση

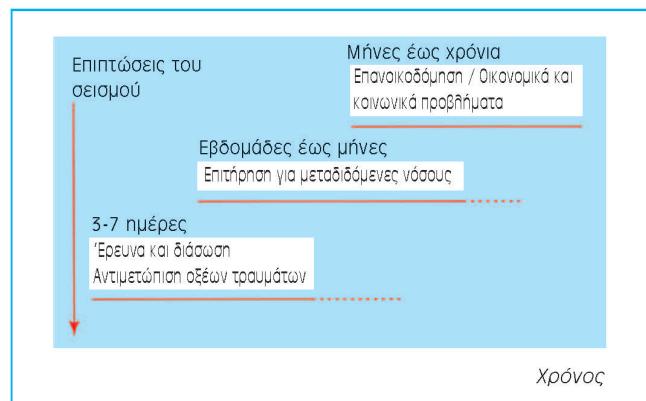

Το μεγαλύτερο ποσοστό έρευνας και διάσωσης πραγματοποιείται από τους επιζώντες και όχι από εξωτερικές ομάδες

Η επίδραση των κοινωνικοοικονομικών παραγόντων στα αποτελέσματα της καταστροφής

Χαρακτηριστικά και αποτελέσματα του σεισμού	San Fernando, California, 1971	Managua, Nicaragua, 1972
Μέγεθος (κλίμακα Richter)	6,6	5,6
Διάρκεια της ισχυρής ταλάντωσης (δευτερόλεπτα)	10	5-10
Πληθυσμός της πληγείσας περιοχής	7.000.000	420.000
Αριθμός θανάτων	60	4.000-6.000
Αριθμός τραυματισμών	2.540	20.000
Αριθμός οικιών που καταστράφηκαν ή κρίθηκαν ακατάπιπτες	915	50.000

Adapted from Seaman J. *Epidemiology of natural disasters*. Basel: Karger, 1984

Συγχρονισμός των αναγκών υγείας μετά από σεισμό